

Päätös YVA-lain mukaisen arviointimenettelyn soveltamistarpeesta, Isosuon Energia Oy, Pirttijärven aurinkovoimalahanke, Parkano

Hankkeesta vastaava

Isosuon energia Oy
Karviaiskatu 3 A 2
20720 Turku

Asian vireilletulo ja käsittely

Isosuon energia Oy on pyytänyt 13.1.2025 Pirkanmaan ELY-keskuksen ratkaisua siitä, edellyttääkö Pirttijärven aurinkovoimalahanke YVA-lain (252/2017) mukaista ympäristövaikutusten arviointimenettelyn soveltamista. ELY-keskus pyysi YVA-asetuksen 1 § mukaiset lisätiedot hankkeesta hankevastaavalta 15.1.2025 asian ratkaisua varten. Lisätiedot toimitettiin 23.1.2025. ELY-keskus pyysi lausuntoa 24.1.2025 Pirkanmaan liitolta, Pirkanmaan maakuntamuseolta, Metsähallitukselta, Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ja Parkanon kaupungilta. Pirkanmaan maakuntamuseo pyysi lisää aikaa lausunnon toimittamiseen. Myöhästynyt lausunto toimitettiin 3.5.2025 mennessä. Asiasta saatiin 4 kpl lausuntoa. Saapuneet lausunnot toimitettiin hankkeesta vastaavalle ja niihin annettiin mahdollisuus vastineen antamiseen. Hankkeesta vastaava toimitti vastineen 5.3.2025.

Pirkanmaan ELY-keskuksen ratkaisu

Isosuon energia Oyn Pirttijärven aurinkovoimalahankkeeseen ei sovelleta ympäristövaikutusten arviointimenettelyssä annetun lain (252/2017) mukaista arviointimenettelyä.

Hankkeesta vastaavan toimittamat tiedot

Hankkeen kuvaus ja sijainti

Hankkeessa suunnitellaan noin 200 ha laajuisen ja 150 MWp tehoisen aurinkopuiston rakentamista Parkanon Pirttijärven alueelle. Rakennuspaikka sijaitsee Karviantien molemmin puolin, noin 11 km päässä Parkanon keskustasta luoteeseen. Suunnittelualue rajautuu Häädetkeitaan Natura-2000 alueeseen.

Hankkeessa suunnitellaan rakennettavaksi aurinkovoimalan paneelikenttiä, useita muuntamoita ja puistoalueiden vaatimat huoltotiet ja -pihat sekä sähköasema. Paneelit suunnataan 30 asteen kulmassa etelään ja asennetaan riveittäin järjestettyihin kiinteisiin telineisiin. Voimalan sähkönsiirron liityntäpiste tulee olemaan Parkanon uudella Fingridin 400 kV sähköasemalla, jolle on kaksi vaihtoehtoista paikkaa joko

Kankari tai Kuivasjärvi. Pirttijärveltä eteenpäin sähkönsiirto suunnitellaan yhdessä alueen tuulipuistojen kanssa siten, että yhteisvaikutusta voidaan rajoittaa sähköverkon osalta. Yhteys voimalinjaan järjestetään yhdyskuntateknisin sopimuksin. Hankkeen sisäinen sähkönsiirto toteutetaan maakaapeilla.

Kuvaus ympäristön nykytilasta

Suunnittelualue arvioidaan noin 200 ha kokoiseksi. Alue sijoittuu maatalous- ja turvetuotantokäytössä olevalle alueelle rakennettavan alan keskittyessä käytöstä poistetulle ja poistettavalle turvesuolle. Alueilla ei sijaitse vakituisia asuinrakennuksia eikä lomarakennuksia eikä rakennettua kunnallistekniikkaa. Etäisyys lähimpään lomarakennukseen on 0,4 km ja asuinrakennukseen 0,3 km, paneelialueella sijaitsee autiotalo. Alueen keskelle sijoittuu Karviantie johon johtaa olemassa oleva tieyhteys, joka on turverekkojen kantavuudelle mitoitettu.

Suunnitelma käsittää neljä toisistaan erillistä hankealuetta. Läntisin, keskimmäisin ja eteläisin hankealue ovat luonteeltaan samantyyppisiä; alueen keskiosaa hallitsee turvekenttä jota ympäröivät ojitetut, pääosin mäntyvaltaiset talousmetsät, taimikot tai hakkuuaukeat. Turvekentät olivat maastaselvitysten aikana joko osittain vielä tuotannossa tai paikoin jo kasvamassa umpeen. Itäisin hankealue erosi muista, turvekenttää ei ollut ja melko suuri osa alueesta oli hakkuuaukeaa tai taimikkoa. Itäisen hankealueen halkaisee Karviantie.

Muut tiedossa olevat alueen hankkeet ja toiminnot

Alueella on ympäristöluvanvaraista turvetuotantoa ja lähistöllä on uusiutuvan energian hankkeita. Hankealueen pohjois/koillispuolella noin 2 km päässä sijaitsee Parkanon Tuuli Oy:n Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahanke. Hankealueesta etelään noin 3 km sijaitsee Pohjan Voima Oy:n Kangaslammin tuuli- ja aurinkovoimahanke. Hankealueesta länteen noin 4 km sijaitsee Elements Suomi Oy:n Haitinkankaan tuuli- ja aurinkovoimahanke ja noin 10 km sijaitsee Karvian Kantin tuulivoimapuisto. Pohjoispuolella noin 17 km sijaitsee Karvian Jäkäläkankaan tuulivoimapuisto ja Mäntykankaan tuulivoimahanke. Koillisessa noin 17 km sijaitsee Mäntyperän Tuulivoimapuisto Oy:n tuulivoimahanke ja noin 19 km sijaitsee Ilmatar Lylyharju Oy:n tuulivoimahanke. Luoteessa noin 17 km sijaitsee Ilmatar Oy:n Siliäkankaan tuulivoimahanke.

Alueella toimii kolme metsästysseuraa: Vuorijärven metsästysseura, Untilan kotaveikot, Lapinnevan eränkävijät.

Maankäyttö ja kaavoitus

Hankealueelle sijoittuu kaavamerkintöjä Pirttijärven rantakaavassa (1990). Sille alueelle osittain osuva A-alueen pohjoislaita on merkitty maa- ja metsätalousvaltaiseksi alueeksi (M). Hankealue ei sijaitse yleiskaava-alueella. Kaavoituskatsaus Parkanossa on tehty 2024. Hankealueelle ei

ole suunniteltu kaavoituksia. Kunta on suhtautunut myönteisesti aurinkovoimaan maankäytössä. Hankealueen pohjois/koillispuolella noin 2 km päässä kaavoitetaan Parkanon Tuuli Oy:n Takakangas-Pihlajaharjun tuulipuistoa, jonka sähkönsiirtolinjaa myös Pirttijärven aurinkovoimahankkeen on tarkoitus hyödyntää.

Maakuntakaavassa hankealue on vieretysten Häädetkeitaan Natura-alueen ja luonnon monimuotoisuuden kannalta tärkeä alueen kanssa.

Maa- ja kallioperä

Hankealueella ei GTK:n verkkopalvelun mukaan ilmene hapanta sulfaattimaata. Hankealueen kallioperä on pääsääntöisesti graniittia, osin granodioriittia. Sähkönsiirron reitit kulkevat granitoidisen kallioperän alueella, jossa pääkilajejoina ovat graniitti ja granodioriitti. Hankealueen maaperä koostuu pitkälti sara- ja rahkaturvemaasta. Lisäksi itäiset alueet ovat maaperältään pitkälti hiekkamoreenia. Joitakin laikkuja kalliomaata on koko hankealueen alalla sekä pienempiä alueita hienoaines- ja hiekkamoreenia.

Pintavedet ja pohjavedet

Hankealue ei sijaitse järven tai joen rannalla. Hankealue ei sijaitse luonnontilaisella suolla. Hankealueen läpi kulkee ojia ja suoalueet ovat pääsääntöisesti ojitettuja. Hankealue sijoittuu Kokemäenjoen-Saaristomeren-Selkämeren vesienhoitoalueelle ja Kokemäenjoen päävesistöalueelle. Valuma-alueista hankealue sijoittuu pääosin Kovesjoen valuma-alueelle. Kovesjärven valuma-alueelta pintavedet virtaavat ojia pitkin Kovesjärveen ja siitä eteenpäin Kovesjokea pitkin etelään. Kovesjärvi on luokiteltu vuoden 2022 luokituksessa ekologiselta tilalta erinomaiseksi ja Kovesjoki tyydyttäväksi. Luokat eivät ole muuttuneet vuoden 2016 luokitukseen nähden.

Hankealue ei sijaitse pohjavesialueella. Lähin pohjavesialue on noin 3 kilometrin päässä itä-koillisessa.

Luontoselvitykset ja suojelullisesti arvokas lajisto

Hankealueella on tehty seuraavat luontoselvitykset ympäristöministeriön ohjeita noudattaen: luontotyyppiselvitys 2024, pesimälinnuston kartoitus 2024, viitasammakkokartoitus 2024. Kaikki Pirttijärven hankealueista ovat vahvasti käsiteltyjä turvetuotantoalueita tai talousmetsiä. Luonnontilaisia tai muutoin luontoarvoiltaan merkittäviä luontotyyppisiä ei selvityksessä löytynyt. Pirttijärven hankealueilla ei ole sellaisia luontotyyppikuvioita tai kasvillisuutta jotka vaatisivat erityistä suojelua tai huomioonottamista. Selvityksen perusteella viitasammakoita ei ole. Hömötiaisen ajankohtaiskartoitus on tehtävä rakentamista ennen ja rajattava tarpeen mukaan, samoin hiirihaukan pesinnän suoja.

Esille ei ole noussut erityisiä luontoarvoja avoimella rakentamisalueella. Yleinen luontoarvo ovat linnut ja nisäkkäät, joille todetaan löytyvän jatkossa nykyistä vastaavat elinmahdollisuudet. Hankkeen jakautuminen toisistaan selvästi erillisiin osa-alueisiin sallii riittävät viherkäytävät aidattujen paneelikenttien väleissä.

Suojelualueet

Läntisin, keskimmäisin ja eteläisin hankealue rajautuvat länsi tai eteläreunoiltaan Natura-alueisiin. Natura-alue Häädetkeidas on keidas- ja rämesoiden sekä luonnonmetsien muodostama edustava kokonaisuus. Arvokas osa-alue on Kovesjoen-Pirttiluoman jokivarsialue (lähes luonnontilainen pienvesialue) sekä laaja luonnontilainen Keidaslammi Häädetjärven eteläpuolella. Lähistöllä sijaitsee Puurokeitaan suojelualue. Kaikki tietolomakkeen taulukoissa 3.1 ja 3.2 mainitut luontotyypit ja lajit kuuluvat alueen suojeluperusteisiin ja kaikkien niiden suojelutavoitteena on vähintäänkin alueen merkityksen säilyttäminen osana verkostoa. Lisäksi alueen suojelussa ja hoidossa painotetaan seuraavia tavoitteita: alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään turvaamalla luonnon omien prosessien mukainen kehitys, alueella vallitseva luontotyyppien ja lajien sekä niiden elinympäristöjen tila säilytetään hoitotoimenpiteillä.

Hankkeen edetessä tulee ottaa huomioon Natura-alueelle mahdollisesti kohdistuvat haitat ja siksi Natura-arvioinnin tarpeen selvitys ja sen pohjalta tarvittaessa Natura-arviointi on tehtävä ennen suunnittelun etenemistä rakennusvaiheeseen. Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan liittojen maakuntakaavan tuulivoima-alueiden kartoittamisen yhteydessä teettämää Natura-tarveharkinnan tulosta voidaan käyttää myös aurinkovoimahankkeessa aurinkovoimaloiden ollessa huomattavasti kevyempirakenteisia kuin tuulivoimalat. Natura-alueeseen jätettävän 50...100 metrin puskurivyöhykkeen tarvetta on tarkasteltu ja todettu, ettei raskaassa turvetuotantopalvelun käytössä olleen Pirttijärventien jo antaman vaikutusrajauksen lisäksi Natura-alueen reunalla ole odotettavissa voimakkaampia vaikutuksia, vaikka rakennetaan aurinkovoimarakenteita hyviä koettuja rakennustapoja noudattaen tukeutuen tiehen. Virtaumien pysyminen hallituina tierajauksen kohdalla simuloidaan ja suunnitellaan sekä toteutetaan tarvittavat aurinkovoima-alueen elinkaaren mukaiset lisärakenteet.

Suojelualueen reuna on erittäin tiheäkasvuista havuvaltaista puustoa. Viherkäytävien liittymiset suojelualueisiin tarkennetaan rakentamisen suunnitteluvaiheessa; joka tapauksessa puustovarjojen vuoksi metsän reunasta paneelitonta aluetta on noin 20...40 m.

Muut huomiot

Hankealueet sijaitsevat turvesoilla, joista turpeen nosto on lopetettu tai loppumassa. Alueella ei ole tunnettuja muinaisjäänneksiä.

Hankealueelle ei sijoitu maisemallisesti tai kulttuurihistoriallisesti arvokkaita alueita tai kohteita. Aurinkovoimala jää turvesuoalueelle ja enimmäkseen metsien taakse piiloon mm. teiltä, joten sen maisemavaikutus jää paikalliseksi. Lähinvaltakunnallisesti arvokas kulttuurimaisema, Kirkkojärven kulttuurimaisema, sijaitsee noin 12 km päässä hankelalueesta länsi-luoteessa.

Alue on ollut teollista turpeenostoaaluetta, joten sen virkistyskäyttöön liittyvät arvot mukaan lukien arvo retkeilylle ovat alhaiset.

Hankkeesta vastaavan arvio merkittävistä ympäristövaikutuksista ja mahdollisuuksista vähentää vaikutuksia tehokkaasti

Vaikutukset Häädetkeitaan Natura-2000 – alueeseen

Häädetkeitaan ydinkohteet ovat lähimmilläänkin noin 1 km päässä suunnitellusta Pirttijärven aurinkovoima-alueesta. Hankealue on vanhaa turpeenottoaluetta, joka on aikoinaan ojitettu vastaamaan turpeenoton tarpeita. Alueen vedet virtaavat Korvesjokea pitkin etelään. Aurinkopuistossa ei ole tarvetta muuttaa alueen vesitaloutta ja virtaamia. Alueiden välillä kulkee pohjois-etäläsuuntainen Pirttijärven tie. Tie toimii myös luonnollisena erottajana vanhan turve alueen ja Natura alueiden välillä.

Luontodirektiivin liitteen II lajit Liito-orava ja Saukko saavat riittävät reviirit suojeluelueilla. Aurinkovoiman vaikutukset Häädetkeitaan Natura-alueen suojeluperusteena oleville luontotyypeille ja kahdelle luontodirektiivin liitteen II lajille saadaan varmistettua Häädetkeitaan Natura-alueen ja suunnitellun aurinkovoima-alueen välisellä vaihetuskaistalla 20...40 m ja integroituvien viherkäytävien. Pirttiluoman virtausuoma ja Pirttijärventie rajaavat, mutta rakentamisvaiheen suunnittelussa huolehditaan riittävän puuston jättämisestä vaihetuskaistalle ja liittyen viherkäytäviin.

Kuvaus hankkeen pintavesivaikutuksista / maaperän muokkaus ja kuivatus

Alueen turpeenotto on lopetettu, koska turvekerroksen paksuus on saavuttanut pääsääntöisesti kivennäismaan. Alue pysyy kuivana jo tehtyjen turvealueen ojitusten voimin ja vedet virtaavat luonnollisesti Korvesjokeen. Aurinkopuisto tarvitsee huoltoteitä. Huoltoteiden suunnittelussa huomioidaan nykyisenlainen veden kulkeminen. Jos kulkureitit estävät tai vaikeuttavat veden kulkemista niin kulku varmistetaan teiden alittavilla rumpuputkilla.

Pohjavesivaikutukset

Takakangas-Pihlajanharjun hankealueella on pohjavesialue, johon syntyy kohtalaisia vaikutuksia. Pirttijärven aurinkovoimala-alue ei sijoitu pohjavesialueelle. Pintavesitilanteelle Takakangas-Pihlajajarjun vaikutukset arvioidaan vähäisiksi tai myönteisiksi, Pirttijärven aurinkovoimala-alueella neutraaleiksi, kun toimitaan huolellisesti ympäristölupaehdojen mukaan niitä rauennettaessa ja aurinkovoiman

aluerakenteissa tuetaan pintavesien tasapainoa yhteensopivin tunnetuin ratkaisuin.

Yhteisvaikutukset

Tarveharkintahakemuksen liitteenä toimitettiin suunnittelutarveratkaisun hakemusselostus. Hakemusselostuksessa arvioidaan hankkeen rakentamisen vaikutuksia luontoarvoihin ja suojelualueisiin, maaperään, pinta- ja pohjavesiin, sekä läheisen Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankeen vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia.

Aurinkovoimaloiden vaikutukset ääniympäristöön ovat vähäiset. Koska Takakangas-Pihlajaharjun hankkeen melu ja vaikutukset äänimaisemaan ovat vähäiset, ei synny vähäistä isompia yhteisvaikutuksia. Aurinkovoimalat on suunniteltu metsien ympäröimille turvesuoalueille, joten yhteisvaikutukset maisemaan koostuvat suurelta osin tuulivoimaloista, joiden vaikutukset on arvioitu enintään kohtalaisiksi.

Maisemalliset yhteisvaikutukset ovat ilmeiset, sillä aurinkovoima-alueen vaikutuspiirissä myös tuulivoimalat näkyvät. On kuitenkin tehokasta, että energiahankkeet sijoittuvat toistensa naapuriin ja maisemamuutoskin rajoittuu pienemmälle alueelle.

Hankkeet eivät muuta merkittävästi alueiden nykyistä maankäyttöä ja tieverkon parantaminen helpottaa hankealueiden lähellä puuston metsätaloudellista hyödyntämistä.

Hankkeilla ei ole yhteisvaikutuksia lähialueiden kalastoon.

Arkeologinen kulttuuriperintö

Arkeologiset kulttuuriperinnön kohteet otetaan huomioon hankkeiden toteutuksissa. Aurinkopaneelien perustukset ovat kevyet, joten vaikutuksia maaperään ja kallioon ei synny.

Virkistyskäyttö, ihmisten elinolot ja viihtyvyys

Rakennusvaihetta lukuun ottamatta, aurinkovoimalat eivät estä hankealueen välittömän ympäristön virkistyskäyttöä, mutta ne muuttavat nykyisen alueen luonnetta. Aurinkovoimakentät estävät alueiden virkistyskäytön, vaikkakin suoalueilla harvemmin ihmiset kulkevat. Hankkeilla on siis joitakin kielteisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen. Sähkönsiirto mahdollisena ilmajohtona aiheuttaa korkeintaan kohtalaisia kielteisiä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Liikenne ja poikkeustilanteet

Liikenteelliset yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa eivät ole merkittäviä. Poikkeus- ja onnettomuustilanteisiin on varauduttu turvajärjestelyillä molemmissa hankkeissa.

Luonnonvarojen hyödyntäminen

Tuuli- ja aurinkovoimalla tuotettu sähkö säästää fossiilisia polttoaineita eli hiiltä, kaasua ja öljyä, millä on myönteinen vaikutus luonnonvarojen hyödyntämiseen. Hankkeiden rakentamiseen liittyvä luonnonvarojen käyttö ei ole niin suurta, että se vaikeuttaisi tulevien sukupolvien mahdollisuuksia käyttää vastaavia luonnonvaroja. Hankkeilla on myönteisiä vaikutuksia ilmastoon ja ilmastomuutoksen hillintään, eikä niillä ole toiminnan aikana heikentäviä vaikutuksia ilmanlaatuun.

Kasvillisuus ja luontotyypit

Hankkeiden vaikutukset kasvillisuuteen ja luontotyyppeihin ovat vähäisiä. Hankealueilla pesiviksi tulkittujen suojelullisesti arvokkaiden tai huomionarvoisten lajien elinolosuhteet muuttuvat paikoin huonommiksi, mutta vaikutus kohdistuu vain pieneen määrään yksilöitä tai pareja. Vaikutukset ovat suurempia häiriöherkillä lajeilla. Lintujen törmäysriskiä vähentää ilmajohtojen merkitseminen. Hankevaihtoehtoilla ei käytettävissä olevan tiedon perusteella arvioida olevan sellaisia haitallisia vaikutuksia eläimistöön, ml. EU:n luontodirektiivin liitteen IV lajit, että alueella esiintyvien lajien esiintyminen vaarantuisi. Hankkeiden häiriövaikutukset vähentävät jonkin verran riistalajien esiintymistä alueella ja niiden toteutuminen todennäköisesti vähentää metsästystä alueilla. Natura-alueen rajausta hankealueen suuntaan on erittäin tiheää metsää.

Arvio merkittävistä ympäristövaikutuksista

Hankkeesta vastaavan arviossa aurinkovoimalasta aiheutuvia tunnistettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia ei synny. Vähäisiä huomioitavia vaikutuksia kohdistuu eläinten liikkumiseen, vesitalouteen, vanhan turvealueen ympäristövaikutuksiin ja alueen sähköverkkoon.

Eläinten liikkuminen Korvesjärvi – Natura alueen vaikutusalueella säilyy. Ahvenlamminkankaan käytävä mahdollistaa luonnollisen liikkumisväylän, joka yhdistää hyvin Korvesjärven alueen ja Natura alueen. Hanke sijaitsee vanhalla turpeenotto alueella, joka ei ole liito-oravalle tyypillistä levittäytymisaluetta. Vesistöt pysyvät muuttumattomana, joten saukon elinolosuhteet pysyvät muuttumattomina.

Nykyinen ojitus perustuu veden virtaamaan Korvesjokeen ja siitä eteenpäin. Suunnitellun aurinkopuiston pääväylänä käytetään Pirttijärven tietä ja siitä eteenpäin Mustanevan turvetietä, joka jatketaan kohti Karviantietä. Pääväylät ovat pääsääntöisesti jo olemassa, joten vaikutukset ovat siltä osin pienet. Kunkin osa-alueen osalta huoltoreitit suunnitellaan vastaamaan osa-alueen liikkumisteknisiä ja vesitaloustarpeita. Tarpeet eivät ole ristiriidassa vesitalouden kanssa.

Turvealue on jäänyt sillensä ja toimii jatkuvana CO₂-päästölähteenä. Suunniteltu aurinkopuisto toimii tehokkaana CO₂-kompensoijana suhteessa vanhaan turvealueeseen. Aurinkopuistona toimiessaan alue

tulee pienentämään merkittävästi CO₂-päästöjä alueelta ollen lopulta negatiivinen CO₂-päästöjen osalta.

Alueelle on tulossa useita tuulipuistoja, joita varten rakennetaan uutta kantaverkkoa Kristiinankaupunki-Parkano-Nokia. Kantaverkko on tuotannon osalta osittain tehottomassa käytössä, koska tuulivoima kuormittaa pääsääntöisesti verkkoa talvikautena. Aurinkovoiman kesäkauden kuormitus ei lisää verkon tarvetta ja sillä on positiivinen vaikutus verkon ympäristövaikutusten jakautumiselle. Tässä vaiheessa sähköntuotantohankkeita on niin monta, ettei synergistä sähkönsiirtoreittiä osaa arvata, ellei prioriteetti Kankarin suuntaan kävisikään.

Aluetta, jolla aidattuja aurinkopaneeleita ei ole, voi käyttää jatkossakin retkeilyyn, marjastukseen, sienestyskseen ja metsästykseseen. Riista pääsee alueen läpi sinne jätettäviä viherkäytäviä pitkin.

Viranomaisten kuuleminen

Pirkanmaan ELY-keskus pyysi asiasta lausuntoa Pirkanmaan liitolta, Pirkanmaan maakuntamuseolta, Metsähallitukselta, Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ja Parkanon kaupungilta. Kuulemispalautteesta nousseet keskeiset asiat on koottu alle.

Pirkanmaan liitto

Valmisteilla olevan vaihemaakuntakaavan myötä turvetuotannon kannalta tärkeät alueet muuttuvat turvevaltaisten alueiden kehittämisen kohdealueiksi, joilla tavoitteena on lisätä luonnon monimuotoisuutta, vahvistaa hiilinieluja tai edistää uusiutuvan energian tuotantoa. Nykyistä maaseudun kehittämistä koskevaa yleismääräystä täydennetään siten, että asuinympäristön laatutavoitteiden ja maaseutualueiden elinkeinojen toimintaedellytysten ohella tulee yhteensovittaa hajautetun energiatuotannon tarpeet.

Valmisteilla oleva vaihemaakuntakaava ohjaa jatkossa, että aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa on maaseudun kehittämistä koskevan yleismääräyksen lisäksi kiinnitettävä erityistä huomiota kulttuuriympäristön, maiseman, luonnon ja virkistykseen arvojen säilymiseen. Teollisen mittaluokan aurinkoenergia-alueet tulee sijoittaa lähtökohtaisesti metsäisten alueiden ulkopuolelle. Arvokkaiden luontoalueiden ja ekologisten yhteyksien pirstomista tulee välttää. Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on varmistuttava siitä, ettei se aiheuta haitallisia vesistövaikutuksia tai häiriövaikutuksia sensori- ja tietoliikennejärjestelmille.

Pirkanmaan maakuntakaavojen kannalta YVA-menettelyn soveltamistarpeen arvioinnissa merkittävää on Natura-, suojelu- ja lumo-alueiden sijoittuminen suunnittelualueiden välittömään läheisyyteen. Häädetkeidas on lisäksi FINIBA- ja MAALI-alue, ja sille sijoittuu maakotkan ydinreviiri, ja suunnittelualueet sijoittuvat susireviirille. Pirkanmaan liitto

pyytää kiinnittämään huomiota myös Pirttijärven hankealueen länsipuolella meneillään olevaan Haitinkankaan tuuli- ja aurinkoenergiahankkeeseen ja yhteisvaikutuksiin. Pirkanmaan liitto on suhtautunut varauksella Haitinkankaan hankkeeseen, sillä se sijoittuu edellä mainittujen lajisto- ja luontoarvojen keskittymien yhteyteen.

Muiden hankkeiden osalta keskeisiä huomioitavia ovat etelässä Kangaslammin tuuli- ja aurinkoenergiahanke ja pohjoisessa Takakangas-Pihlajaharju, minkä osalta Pirkanmaan liitto täsmentää, että alueelle laadittu osayleiskaava on hyväksytty Parkanon kaupunginvaltuustossa 26.02.2024. Kaava mahdollistaa 12 kokonaiskorkeudeltaan enintään 295 metrisen voimalan rakentamisen ja hankkeen kokonaisteho on enimmillään 120 megawattia.

Varsinais-Suomen ELY-keskus

Varsinais-Suomen ELY-keskus arvioi, että hankkeesta ei aiheudu Varsinais-Suomen ELY-keskuksen toimialueelle (Varsinais-Suomi ja Satakunta) YVA-lain 3 §:ssä tarkoitettuja, todennäköisesti laadultaan ja laajuudeltaan YVA-lain liitteen 1 hankeluettelossa mainittujen hankkeiden vaikutuksiin rinnasteisia merkittäviä ympäristövaikutuksia.

Varsinais-Suomen ELY-keskus kuitenkin huomauttaa, että hankkeen läntisimmän osan sijoituessa maakuntakaavan rajalle ja kuntarajalle, jatkosuunnittelussa tulee huomioida myös voimassa oleva Satakunnan maakuntakaava ja valmisteilla oleva Satakunnan maakuntakaava sekä sitä varten laaditut selvitykset, kuten viherrakenneselvitys.

Lisäksi hankkeessa tulee toteuttaa Natura-tarvearviointi Häädetkeitaan (FI0336004, SAC) Natura-alueen osalta. Hanke rajautuu niin lähelle Natura-alueen rajaa, että alueella tehtävien rakentamistoimien mahdollisia vaikutuksia Natura-alueen suojeluperusteina oleviin luontotyyppeihin tulee arvioida.

Hankkeen useiden luontoselvitysten ohessa on alueelta havaittu sellaisia ominaisuuksia, joiden perusteella luontoselvitysten laajentaminen olisi todennäköisesti tarpeen. Hankkeessa ei ole tehty liito-oravaselvitystä, vaikka hanke sijoittuu keskeisesti metsäalueelle. Jatkossa hankkeen lisäselvitystarpeita tulee tarkastella seuraten Suomen ympäristökeskuksen Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaan (Mäkelä ja Salo 2024) ohjeistusta.

Metsähallitus

Suunnittelutarveratkaisun hakemusselostuksesta tai YVA-tarveharkinnan lisäselvityksestä ei käy ilmi, miten hanke vaikuttaa Häädetkeitaan Natura-alueen luontotyyppeihin rajautuessaan Natura-alueeseen ilman suojavyöhykettä. Hakemuksen mukaan hankealueelle esitetään täyttä paneelipeittoa, koska Natura-alueeseen rajautuvalta vyöhykkeeltä ei löydetty erityisiä suojeltavia lajeja tai muita arvoja ja koska Häädetkeitaan ydinkohteet ovat lähimmilläänkin n. 1 km päässä aurinkovoima-alueesta.

Metsähallitus huomauttaa, että hakemuskirjoituksista ei käy ilmi, mitä näillä ydinkohteilla tarkoitetaan. Lisäselvityksen mukaan alue on vanhaa turpeenottoaluetta ja Pirttijärven tie toimii luonnollisena erottajana vanhan turvealueen ja Natura-alueen välillä. Metsähallitus huomauttaa, että rakentamista on kuitenkin suunniteltu tien ja Natura-alueen väliin ja että suuri osa hankealueesta on metsämaata, joko kangasta tai turvekangasta.

Liito-orava on Häädetkeitaan Natura-alueen suojelun perusteena oleva laji. Liito-oravan elinympäristömallin mukaan hankealueen läheisten vesistöjen rannat ovat liito-oravalle potentiaalista elinympäristöä ja muun muassa Kovesjärven rannalta on liito-oravahavainto. Lajin elinvoimaisuuden kannalta on tärkeää, että kulkuyhteydet elinympäristöjen välillä ovat kytkeytyneet. Aurinkovoima-alueen ollessa neljässä erillisessä osassa, vähentää se kulkuesteiden muodostumista alueelle. Hakemuksen mukaan hankkeen jakautuminen toisistaan selvästi erillisiin osa-alueisiin sallii riittävät viherkäytävät aidattujen paneelikenttien väleissä ja eläinten liikkuminen Korvesjärven ja Natura-alueen välillä mahdollistetaan Ahvenlammenkankaan käytävällä. Metsähallitus huomauttaa, että selvityksestä ei käy ilmi, onko alue liito-oravan kulkuyhteydeksi sopivaa elinympäristöä. Jotta viherkäytävät voidaan todeta olevan riittävät myös liito-oravalle, tulisi olla arvio liito-oravalle soveltuvista kulkuyhteyksistä ja niiden säilymisestä.

Aurinkovoima-alueesta iso osa on nykyisin metsämaata, joten metsäisiä elinympäristöjä häviää hankkeen myötä ja sitä kautta lajin mahdollisuudet liikkumiseen elinympäristöjen välillä vähenevät ja kulkuyhteydet voivat katketa. Hankealueen metsäisyyden vuoksi Metsähallitus katsoo tarpeelliseksi selvittää ja arvioida liito-oravan potentiaaliset elinympäristöt, mukaan lukien kulkuyhteydet elinympäristöjen välillä, ja tarvittaessa toteuttaa Natura-arvioinnin tueksi erillinen liito-oravaselvitys.

Saukko on Häädetkeitaan Natura-alueen suojelun perusteena oleva laji. Lisäselvityksen mukaan saukko saa riittävät reviirit suojelualueella. Metsähallitus huomauttaa, että lajin suojelua ei voi turvata pelkästään luonnonsuojelualueilla ja lajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kiellettyä luonnonsuojelulain nojalla. Lisäselvityksen mukaan vesistöt pysyvät muuttumattomana, joten saukon elinolosuhteet pysyvät muuttumattomina. Kuitenkin hankealueelle rakennettava huoltotiestä saattaa lisäselvityksen mukaan muuttaa vesien kulkemista. Metsähallitus katsoo, että saukkoon kohdistuvia vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti.

Hakemuksen yhteenvedon mukaan hankealueeseen rajautuvaan Häädetkeitaan Natura-alueeseen ei ole odotettavissa voimakkaampaa vaikutusta, kuin mikä aiemman turvetuotannon kautta on muodostunut. Metsähallitus huomauttaa, että turvetuotannon ja aurinkovoimarakentamisen vaikutusmekanismit ja hankkeen raja suhteessa turvetuotantoalueisiin eivät ole yhteneviä. Hakemuksesta ei käy ilmi, että Natura-alueeseen kohdistuvia vaikutusmekanismeja, kuten aidan aiheuttamaa törmäys- ja estevaikutusta tai puuston poiston aiheuttamaa kulkuyhteyksien katkeamista, olisi tunnistettu ja huomiotu.

YVA-tarveharkinnan lisäselvityksessä todetaan, että hankkeella ei ole tunnistettuja merkittäviä ympäristövaikutuksia mutta on vähäisiä huomioitavia vaikutuksia. Lisäselvityksen mukaan tämä saadaan varmistettua Natura-alueen ja aurinkovoima-alueen välisellä 20-40 metriä leveällä vaihetuskaistalla ja integroituvien viherkäytävien. Metsähallitus katsoo, että on epäselvää, mihin vaikutuksiin lievennystoimenpiteet kohdentuvat, eikä niiden vaikuttavuudelle ole esitetty perusteita.

Hakemuksen yhteenvedossa todetaan Natura-arvioinnista, että Hankkeen edetessä tulee ottaa huomioon Natura-alueelle mahdollisesti kohdistuvat haitat ja siksi Natura-arvioinnin tarpeen selvitys ja sen pohjalta tarvittaessa Natura-arviointi on tehtävä ennen suunnittelun etenemistä rakennusvaiheeseen. Metsähallitus katsoo, että vaikutukset Natura-alueeseen on hyödyllistä arvioida mahdollisimman varhaisessa vaiheessa, jotta mahdollisia haittoja voidaan hyvällä suunnittelulla lieventää. Lisäselvitystä, jossa tarkastellaan hankkeen vaikutuksia Häädeteitaan Natura-alueeseen, Metsähallitus ei pidä riittävänä. Tehtyjen selvitysten perusteella ei voi poissulkea hankkeen aiheuttamia merkittäviä heikentäviä vaikutuksia Natura-alueeseen.

Hakemuksen mukaan Pirkanmaan ja Etelä-Pohjanmaan liittojen maakuntakaavan tuulivoima-alueiden kartoittamisen yhteydessä teettämää Natura-tarveharkinnan tulosta voidaan käyttää myös aurinkovoimahankkeessa aurinkovoimaloiden ollessa huomattavasti kevyempirakenteisia kuin tuulivoimalat. Metsähallitus katsoo, että aurinkovoimarakentamisen ja tuulivoimarakentamisen vaikutusmekanismit esimerkiksi liito-oravalle eriävät, ja hankkeen vaikutukset Häädeteitaan Natura-alueeseen on arvioitava asianmukaisesti.

Hankealue sijoittuu osittain maakotkan ydinreviirille. Vaikutukset maakotkaan tulee arvioida asianmukaisesti huomioiden sen elinympäristöön kohdistuva muutos ja reviirille sijoittuvat muut maankäyttöhankkeet ja sähkönsiirtolinjat.

Pirttijärven hankealueen lähialueilla on vireillä useita tuulivoima- ja aurinkovoimahankkeita, joilla on potentiaalisesti vaikutuksia Natura-alueeseen. Suunnittelutarveratkaisun hakemusselostuksessa on arvioitu yhteisvaikutuksia Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankkeen kanssa. Metsähallitus kiinnittää huomiota siihen, että lähialueen turvetuotantoalueet puuttuvat lähialueen hankkeiden luettelosta, vaikka niillä voi olla samankaltaisia ympäristövaikutuksia. YVA-lain mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lain 1 momentissa tarkoitettujen hankkeiden lisäksi muuhunkin hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen samankaltaisia ympäristövaikutuksia.

Hakemuksen mukaan hankealueen ulkopuolinen sähkönsiirto suunnitellaan yhdessä alueen tuulipuistojen kanssa siten, että yhteisvaikutusta voidaan rajoittaa sähköverkon osalta. Metsähallitus pitää

puutteena, että Pirttijärven aurinkoenergiահankkeen ulkopuolisesta sähkönsiirrosta ei kuitenkaan ole esitetty suunnitelmaa, eikä sen vaikutuksia ole arvioitu yksin eikä yhdessä muiden hankkeiden kanssa. Metsähallituksen näkemyksen mukaan hakemuksesta ei käy selkeästi ilmi, miten suojelualueisiin kohdistuvat yhteisvaikutukset arvioidaan lähialueiden muiden hankkeiden kanssa. Metsähallitus kuitenkin katsoo, että mikäli Häädetkeitaan Natura-alueeseen ja maakotkaan kohdistuvat vaikutukset arvioidaan asianmukaisesti ja mahdollisia haittoja pystyvään hyvällä suunnittelulla lieventämään tulevissa suunnittelu- ja lupavaiheissa, ei YVA-menettelylle ole tarvetta Metsähallituksen vastuualueiden näkökulmasta.

Pirkanmaan maakuntamuseo

Hankkeen suunnittelutarveratkaisun hakemusselostuksessa on kiitettävästi tunnistettu rakennettuja kulttuuriympäristöjä ja maisemaa koskevat lähtöaineistot. Hankealueella tai sen lähiympäristössä ei sijaitse valtakunnallisissa tai maakunnallisissa rakennetun ympäristön tai maiseman selvityksissä tunnistettuja arvoalueita tai -kohteita. Sijoituksessaan pääosin metsäalueiden ympäröimille turvesuoalueelle hankkeen maisemavaikutusten voidaan arvioida muodostuvan vähäisiksi ja paikallisiksi.

Arkeologisen kulttuuriperinnön osalta Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita. Aluetta ei kuitenkaan ole aikaisemmin arkeologisesti tutkittu lukuunottamatta pientä osaa itäisimmästä suunnittelualueesta, missä arkeologi on liikkunut Kristiinankaupunki Åback - Nokia Melo -voimajohtolinjan inventoinnin yhteydessä. Historiallisen kartta-aineiston mukaan hankealueen ympäristöön on 1800-luvun alkuun mennessä syntynyt vakituista Vuorijärven kylän talonpoikaisasutusta (Kovesjärven talo), joka saman vuosisadan alkupuolella levisi myös Pirttijärven länsirannalle. LIDAR-aineistojen ja historiallisen asutuksen läheisyyden perusteella suunnittelualuetta voidaan pitää potentiaalisena historiallisen ajan elinkeinoin liittyvien kiinteiden muinaisjäännösten (esim. terva-, hiili- ja naurishautojen, viljelyryöyökköiden jne.) löytymisen kannalta. Vanhojen karttojen mukaan suunnittelualueiden rajoille sijoittuu Vuorijärven kylän viimeistään 1800-luvulla muodostuneiden rajojen kulmapisteitä, joihin voi liittyä muinaisjäännöksiksi tai muiksi kulttuuriperintökohteiksi tulkittavia vanhoja rajamerkkejä tai niiden jäännöksiä. Lisäksi noin 0,6 km itäisestä suunnittelualueesta lounaaseen tunnetaan kivistinen löytöpaikka. Hankealueen korkeusaseman ja topografian sekä em. löydön perusteella esihistoriallisten kiinteiden muinaisjäännösten löytymisen mahdollisuutta ei myöskään voida sulkea pois.

Edellä todetun perusteella hankkeen vaikutusten arviointi arkeologisen kulttuuriperinnön osalta vaatii suunniteltujen aurinkovoimala-alueiden ja niihin liittyen rakennettavien sähkönsiirtolinjojen sekä huoltoteiden arkeologista inventointia.

Pirkanmaan maakuntamuseo toteaa, että Pirttijärven aurinkoenergiahankkeella saattaa alustavasti arvioituna olla merkittäviä haitallisia vaikutuksia kulttuuriympäristön arvoihin, mikäli hankkeen rakennustoimenpiteiden alueelta löytyy kiinteitä muinaisjäännöksiä tai muita arkeologisia kulttuuriperintökohteita. Koska löydettävissä olevat kohteet olisivat todennäköisesti suhteellisen pienialaisia, myös niiden huomioonottamisen hankkeessa tulisi olla lähtökohtaisesti mahdollista. Tästä johtuen alueellinen vastuumuseo katsoo, että ympäristövaikutusten arviointimenettely ei olisi kulttuuriympäristön näkökulmasta hankkeessa välttämätön. Väärinkäsitysten välttämiseksi Pirkanmaan maakuntamuseo suosittelee, että termien ”puisto” ja ”puistoalue” käyttöä vältetään energiantuotantoalueista puhuttaessa.

Vastine

Hankkeesta vastaava Isosuo energia Oy toimitti vastineen saapuneisiin lausuntoihin 5.3.2025.

Vastine Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausuntoon

”Jatkosuunnittelussa tulee huomioida myös voimassa oleva Satakunnan maakuntakaava ja valmisteilla oleva Satakunnan maakuntakaava sekä sitä varten laaditut selvitykset, kuten viherrakenneselvitys”. → Suunnittelutarveratkaisun aineistotarkistuksessa huomioidaan myös nämä ohjausasiakirjat.

”Lisäksi hankkeessa tulee toteuttaa Natura-tarvearviointi Häädetkeitaan (FI0336004, SAC) Natura-alueen osalta.” → Suunnittelutarpeen ratkaisusuunnittelussa toteutetaan vielä tällainen Natura-tarvearviointi ja sen johdosta asetetaan mahdollisia velvoitteita rakentamisvaiheen luvituksille.

”Jatkossa hankkeen lisäselvitystarpeita tulee tarkastella seuraten Suomen ympäristökeskuksen Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi -oppaan (Mäkelä ja Salo 2024), <http://hdl.handle.net/10138/570264>) ohjeistusta”. → Suunnittelutarveratkaisun aineistotarkistukseen kuuluu kesäkauteen liittyvien luontoselvitysten laajentaminen mm. liito-oravaselvitys.

Vastine Pirkanmaan liiton lausuntoon

”Teollisen mittaluokan aurinkoenergia-alueet tulee sijoittaa lähtökohtaisesti metsäisten alueiden ulkopuolelle. Arvokkaiden luontoalueiden ja ekologisten yhteyksien pirstomista tulee välttää.

Aurinkoenergian tuotantoalueiden suunnittelussa ja toteutuksessa on varmistuttava siitä, ettei se aiheuta haitallisia vesistövaikutuksia tai häiriövaikutuksia sensori- ja tietoliikennejärjestelmille.” →

Tämän vastineasiakirjan loppuun on koottu kuvaesitys suunniteltujen aurinkopaneeleita sisältävien alueiden nykyisestä metsäisyydestä ja esitetty analyysia esille nousseiden aiheiden näkökulmista.

03.03.2025 otetuista kuvista selviää, ettei tällä hetkellä ole kasvuvaiheen metsää kuin vähäisin osin. A-alueella metsäisyyttä esiintyy selvästi. B-alueella metsäisyyttä on vain vähän. Seututien 274 yhteyteen sijoittuvat aurinkopaneelikentät muuttavat maisemakuvaa kohdallaan leimallisesti. Tämän voidaan kuitenkin turvallisesti kertovan teknologisesta kulttuurista. Riittävät suojaetäisyydet antavat mahdollisuuksia pehmentävälle suojakasvillisuudelle. C-alue on vähämetsäinen, eteläreunalla nousee kangasmaakaistoja. D-alueella metsää on osalla aluetta. Kantava tie rajaa maakuntia toisistaan. A- ja D-alueet reunustavat Natura-aluetta. Vihreällä katkoviivalla esitetty raja, jonka alueella varaudutaan tarkistuksiin tuotannon rakentamisen luvitusvaiheessa Natura-tarvearvion perusteella. Kuvassa ?-merkillä merkitty Pirttijärventien ja Natura-alueen väliin jäävä tarkempaa tarkastelua tarvitseva osa-alue, jossa vähintään puita on syytä jättää ohjaamaan liito-oravia ja muita eläimiä A-alueen ohituksiin. Välikkoalue jättää laajan vihervyöhykkeen paneeleista vapaaksi. Luonnon monimuotoisuuden raja (vihreä katkoviiva) kulkee C-alueen kulmauksen poikki. Tuotannon rakentamisen luvituksessa nurkan metsikkö on syytä jättää rauhaan mm. liito-oravien liikkumista tukemaan.

Vaikuttava laajoja pinta-aloja vaativa energiatuotanto on sijoitettavissa suunnitellusti luonnon eheyttä vaarantamatta. Kohdistamisen joustavuutta kuvaa tehotoleranssi 150...170 MW, minkä puitteissa voidaan varoa mm. säilytettävää puustoa. Varjostuminen lännestä ja etelästä tarkoittaa 30...50 m paneelitonta etäisyyttä täyskorkeisiin puihin. Alueella pensastuminen sallitaan, mikä antaa vaihettumissuojaa eliöstölle ja luontotyyppille. Määritetään 35 m minimikaistat Natura-aluetta vasten paneelittomiksi suojavyöhykkeiksi. Joustavan kohdistumisen soveltamisesimerkki varjostumis-/suojavyöhykkeen 35 m ja ilmeisen metsikkösäilytystarpeen mukaan. Tarkentuvien ja laajentuvien selvitysten vaikutus huomioidaan muillakin alueilla suunnittelutarpeen ratkaisun päätösaineistoon ja vielä tarakemmalla mittakaavalla ennen rakentamista laadittavaan luvitusaineistoon.

Yhteisvaikutuksia tuulivoimarakentamisen kanssa on arvioitu ja niitä vielä koordinoidaan aurinkovoiman toteutuksen varsinaisessa luvitusvaiheessa.

Vastine Metsähallituksen lausuntoon

”Suunnittelutarveratkaisun hakemusselostuksesta tai YVA-tarveharkinnan lisäselvityksestä ei käy ilmi, miten hanke vaikuttaa Häädeteitaan Natura-alueen luontotyyppeihin rajautuessaan Natura-alueeseen ilman suojavyöhykettä”. ”Metsähallitus katsoo, että saukoon kohdistuvia vaikutuksia ei ole arvioitu asianmukaisesti.” → On tutkittu ja osoitettu, ettei Natura-alueen luontotyyppeihin kohdistu muutosuhkaa nykyiseen tilanteeseen nähden. Suunnittelutarpeen ratkaisusuunnittelussa toteutetaan vielä Natura-tarvearviointi, jossa myös saukoon kohdistuvia vaikutuksia arvioidaan, ja sen johdosta asetetaan mahdollisia velvoitteita rakentamisvaiheen luvituksille.

Häädetkeitaan ydinkohteilla tarkoitetaan keskeistä rakenteista suokosteikon painopistettä sekä uhanalaislajipesintää.

"Metsähallitus huomauttaa, että rakentamista on kuitenkin suunniteltu tien ja Natura-alueen väliin ja että suuri osa hankealueesta on metsämaata, joko kangasta tai turvekangasta". → Uhka voisi olla pintavesipaineen väheneminen alueella, mutta haihtumisen hidastuminen kangasmaa-alueillakin vaikuttaa mieluummin päinvastoin ja ylimääräistä voidaan hallita Pirttijärventien yhteydessä ojituksin ja tarvittaessa laskeutusaltain.

"Metsähallitus huomauttaa, että selvityksestä ei käy ilmi, onko alue liito-oravan kulkuyhteydeksi sopivaa elinympäristöä. Jotta viherkäytävät voidaan todeta olevan riittävät myös liito-oravalle, tulisi olla arvio liito-oravalle soveltuvista kulkuyhteyksistä ja niiden säilymisestä". → Suunnittelutarveratkaisun aineiston tarkistukseen kuuluu kesäkauteen liittyen luontoselvitysten laajentaminen mm. liito-oravaselvitys.

Kaavanlaatija ei näe, että olisi noussut esille kysymyksiä, joiden ratkaiseminen edellyttäisi YVA-prosessia.

Pirkanmaan ELY-keskuksen ratkaisun perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä edellyttävät sellaiset hankkeet ja niiden muutokset, joilla todennäköisesti on merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-laki 3 § 1 mom.). Hankkeet, joihin sovelletaan aina arviointimenettelyä, on määritetty YVA-lain liitteenä 1 olevassa hankeluettelossa.

Hankeluettelon kohdan 2 f) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin, joissa yli 200 hehtaarin laajuinen, yhtenäiseksi katsottavan alueen metsä-, suo- tai kosteikkoluonto pysyväisluonteisesti muutetaan toteuttamalla uudisojituksia tai kuivattamalla ojittamattomia suo- ja kosteikkoalueita, poistamalla puusto pysyvästi tai uudistamalla alue Suomen luontaiseen lajistoon kuulumattomilla puulajeilla. Hankkeeseen ei sovelleta hankeluettelon kohtaa 2 f), koska puuston pysyväisluontainen poistaminen jää alle YVA-hankeluettelon raja-arvon.

Hankeluettelon kohdan 8 energian ja aineiden siirto sekä varastointi kohdan b) mukaan YVA-menettelyä sovelletaan hankkeisiin, joissa on vähintään 220 kilovoltin (kV) maanpäälliset voimajohdot, joiden pituus on yli 15 km. Tarveharkintahakemuksessa ja lisäselvityspyynnössä ei ilmene tarkasti voimajohdon pituutta tai kilovoltia. Hakemuksessa esitetään, että voimalan sähkönsiirron liityntäpiste tulee olemaan Parkanon uudella Fingridin 400 kV sähköasemalla, jolle on kaksi vaihtoehtoista paikkaa joko Kankari tai Kuivasjärvi. Pirttijärven hankealueelta etäisyyttä Fingridin uuteen sähköasemaan on noin 15 – 20 km riippuen lopullisesta sijaintipaikasta. Pirttijärveltä eteenpäin sähkönsiirto suunnitellaan yhdessä alueen tuulipuistojen kanssa yhteisvaikutusten vähentämiseksi. Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahankkeessa sähkönsiirto kantaverkkoon on arvioitu hankkeen YVA-menettelyssä toteutettavaksi 110

kV voimajohtolla, jossa pisin vaihtoehto on 18,7 km. Hankkeen sähkönsiirron toteutuessa yhteisessä johtoaukeassa Takakangas-Pihlajaharjun hankkeen kanssa Pirttijärven aurinkovoimahankkeen uuden johtokäytävän pituuden jääden alle 15 km. Hankkeeseen ei sovelleta hankeluettelon kohtaa 8 b), koska hanke toteutetaan oletetusti 110 kV voimajohtolla ja uuden johtokäytävän pituus jää todennäköisesti alle 15 km.

Arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelon mukaisten hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä ympäristövaikutuksia (YVA-lain 3 § 2 mom.). Yksittäistapauksia koskevassa harkinnassa tulee huomioida YVA-direktiivin 2011/52/EU liitteen II mukaiset hankkeet, mm. kohta 3 a) sähkön teolliset tuotantolaitokset (muut kuin hankeluettelossa mainitut). Päätöksenteossa huomioidaan hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne.

Päätös YVA-menettelyn soveltamisesta yksittäistapauksessa on tehty hankkeesta vastaavan toimittamien tietojen, saatujen lausuntojen, sekä ELY-keskuksen käytössä olevien asiantuntijatiedon perusteella. Aurinkovoimalahankkeen YVA-menettelyn tarvetta on arvioitu YVA-lain liitteessä 2 säädettyjen kriteerien mukaan ja otettu huomioon hankkeen ominaisuudet, sijainti sekä vaikutusten luonne.

Arviointimenettelyn soveltaminen yksittäistapauksessa

Hankealueelta on tehty viitasammakko-, luontotyyppi- ja linnustoselvitykset vuonna 2024, joista on YVA-tarveharkinnan yhteydessä esitetty raportit. Muita luonto- tai lajistoseselvityksiä ei ole YVA-tarveharkinnan asiakirjojen yhteydessä esitetty. Maastoinventointien aikana hankealueelta ei tehty havaintoja viitasammakosta, eikä rajattu huomioitavia kasvillisuus- tai luontotyyppikohteita. Alueelta havaittiin muutaman huomionarvoisen lintulajin pesintä (mm. hiirihaukka ja hömötiainen), mutta kokonaisuutena alueen linnustollinen merkitys arvioitiin vähäiseksi. Liito-oravaan, lepakkoihin tai muuhun luontodirektiivin liitteen IV a)-lajistoon liittyviä maastokartoituksia ei ole tehty, eikä niihin kohdistuvia vaikutuksia arvioitu. Hankkeen vaatiman sähkönsiirtolinjan luontoarvoja ei ole kuvattu tai vaikutuksia arvioitu.

YVA-tarpeen arvioinnin tueksi esitetyssä materiaalissa vaikutukset Häädetkeitaan Natura-alueeseen on arvioitu puutteellisesti. Hakemusasiakirjoissa esitetyn arvioinnin perusteella ei voida poissulkea Natura-arvioinnin tarvetta eikä siten merkittävästi heikentävien vaikutusten mahdollisuutta. ELY-keskus ottaa vaikutuksiin tarkemmin kantaa hankkeen muiden maankäyttöliisten lupaprosessien yhteydessä.

ELY-keskuksen arvioidessa arviointimenettelyn soveltamisen yksittäistapauksessa huomio kiinnittyy siihen, että hankealueelta ei ole tiedossa paikallisesti tai maakunnallisesti merkittäviä ekologisia yhteyksiä,

tai luonnon ydinalueita, jotka voisivat heikentyä hankkeen toteutuessa. Hankealueella ei ole tiedossa pienvesiä tai merkittäviä uhanalaisten lajien esiintymiä. Muokattu turvetuotantoalue on herkkyydeltään vähäinen, ja luontoarvojen huomioimisen kannalta luonnontilaisempia kohteita parempi vaihtoehto aurinkovoima-alueeksi. Yksittäiseen lajistoon kohdistuvia vaikutuksia voidaan vähentää suunnittelun keinoin, esimerkiksi jättämällä arvokohteita rakentamisen ulkopuolelle. Hankkeen suurimmat ympäristövaikutukset kohdistuvat todennäköisesti läheisiin suojelualueisiin sekä niiden lajistoon. Kokonaisuutena vaikutukset kasvillisuuteen, eläimistöön tai luonnon monimuotoisuuteen eivät todennäköisesti nouse merkittäviksi ja vaikutuksia voidaan ehkäistä tai lieventää.

Hankkeesta vastaava toteuttaa erillisen liito-oravaselvityksen hankesuunnittelun edetessä, jonka tuloksia hyödyntäen hankkeen merkittäviä vaikutuksia lajiin voidaan ehkäistä. ELY-keskus huomauttaa, että jatkosuunnittelussa luontoselvitysten tulee kattaa kokonaisuudessaan myös hankkeen arvioimaton sähkönsiirtolinja. Selvityksissä on huomioitava mahdollinen maakotkan elinympäristöön kohdistuvat muutokset.

Hankkeesta vastaava on vastineessa todennut, ettei Natura-alueen luontotyyppeihin kohdistu muutosuhkaa nykyiseen tilanteeseen nähden. ELY-keskus toteaa, että asian varmistamiseksi ja haitallisten vaikutusten ennaltaehkäisemiseksi jatkosuunnittelussa tulee toteuttaa Natura-tarvearviointi ja arvioida saukoon kohdistuvia vaikutuksia tarkemmin.

Vesistövaikutukset ovat todennäköisesti suurimmillaan hankkeen rakentamisaikana. Aurinkopaneelialueiden vedet virtaavat Häädetkeitaan Natura 2000 -alueeseen kuuluvaan Pirttiluomaan. Lisäselvitysasiakirjoissa todetaan hankealueen pysyvän kuivana jo tehtyjen ojitusten voimin. Suunnitelmasta ei kuitenkaan käy selvästi ilmi, onko mahdollisille kunnostusojituksille sekä uusille ojituksille tarvetta esimerkiksi muiden kuin jo olemassa olevien vanhojen turvetuotantoalueiden käyttöönotossa. Suunnitelma jättää epäilyksen siitä, että ainakin osalle hankealueista tulisi tarve tehostaa kuivatusta. Mikäli kuivatustarve todetaan, tulee jo suunnittelun alkuvaiheessa pyytää alueen ELY-keskukselta lausunto vesilain mukaisesta luvantarpeesta.

Hakemuksesta ei käy ilmi, tullaanko voimala-alueiden hulevesiin kiinnittämään huomiota. Esimerkiksi laajat vanhat turvetuotantoalueet ovat luultavammin pinnoiltaan hyvin erilaisessa tilassa ja osan pinta-aines on hyvin eroosioherkkää ainesta, joka helposti kulkeutuu valumavesien mukana erinomaisessa ekologisessa tilassa olevaan Kovesjärveen ja siitä edelleen Kovesjokeen, mikäli valumavesien hallintaan ja vesiensuojelurakenteisiin ei ole kiinnitetty huomiota. Tämä koskettaa koko hankealueelta tulevia valumavesiä. Kuormitusta syntyy myös metsätalouskäytössä olevien alueiden käyttöönotosta. Kuormitus voi olla ilman vesien hallintatoimia hyvinkin suurta. Kovesjoki on Pirkanmaalaisittain arvokas taimenjoki, johon on vuosia panostettu ja panostetaan kunnostuksilla ja nousuesteiden poistoilla. Kovesjoki ja Kovesjärvi ovat myös valtakunnallisen metsätaloudelle herkkien vesistöjen aineiston mukaan erittäin herkkiä metsätalouden toimenpiteille, jolloin

suunnitteluun tulisi kiinnittää erityistä huomiota, jotta vesienhoidon tavoitteet eivät esty. Liitteessä "Lisäselvitys YVA-tarveharkintaan" mainitaan "Korvesjärvi" sekä "Korvesjoki". Niillä ilmeisesti tarkoitetaan kuitenkin Kovesjärveä ja Kovesjokea.

Suunnitelma edellyttää vesienhallintasuunnitelman laadintaa jo suunnittelun alkuvaiheessa. Sen yhteydessä olisi tarpeen arvioida turvetuotannon aikana ja jälkihoitovaiheessa tehtyjen velvoitetarkkailujen tuloksia vesistökuormituksesta ja niiden vaikutuksista. Kriittisimpiä ajankohtia ovat virtaamahuiput, jolloin suurin kuormitus pääosin muodostuu. Tarpeen on arvioida myös mahdollisuutta vedenpinnan nostolle alueilla, missä se olisi mahdollista. Esitettyjen pintavesivaikutusten yleispiirteisyyden vuoksi kuormituksen suuruutta ja vaikutuksia on kuitenkin vaikea arvioida. Hakemuksen perusteella ei voida poissulkea laajan aurinkovoimalan aiheuttamia heikentäviä vaikutuksia pintavesiin. Tarveharkintahakemuksen jättämien epävarmuuksien sekä alapuolisten vesistöjen herkkyys vedenlaadun haitallisille muutoksille tulee huomioida jatkosuunnittelussa. Hankesuunnittelussa tulee varmistua siitä, että merkittäviä haitallisia vaikutuksia ei kohdistu hankealueen ulkopuolisille herkille kohteille. Epävarmuuksista huolimatta ELY-keskus katsoo, ettei aurinkovoimalasta todennäköisesti synny merkittävää haittaa vesistöille, mikäli vesienhallintasuunnitelma laaditaan ammattitaidolla.

Hankkeella ei esitettyjen tietojen perusteella ole merkittäviä vaikutuksia pohjavesiin tai maa- ja kallioperään. Hankkeesta vastaava on todennut, ettei hankealueella esiinny happamia sulfaattimaita. Jatkosuunnittelussa tulee selvittää ja varmistaa mahdolliset mustaliuske esiintymät, jotta riskit maaperän happamoitumiselle voidaan ehkäistä. Kokonaisuutena arvioiden alueen maa- ja kallioperän herkkyys on vähäinen, sillä alue on jo vahvasti ihmisen muokkaamaa turvetuotannon aikana.

Laajasta aurinkopaneelikentästä voi aiheutua häikäisyvaikutuksia. Paneelialueet reunustavat Karviantietä, jolloin tien käyttäjiin voi kohdistua häikäisyvaikutuksia tietyinä ajankohtana. Häikäisyvaikutuksien lieventämiskeinoja ei ole hakemuksessa esitetty. Jatkosuunnittelussa mahdolliset häikäisyvaikutukset hankealueen B osalta tulee selvittää ja huomioida. Häikäisyvaikutuksia voidaan lieventää suojapuustolla ja aurinkopaneelien kallistuskulmaa säätämällä.

Hakemuksessa todetaan, että ympäristöriskit huomioidaan mutta niissä ei ole tuotu esiin millaisia ympäristöriskejä hankkeesta voi aiheutua ja miten niitä ehkäistään. ELY-keskus toteaa, että tyypillisesti aurinkovoimantuotannossa riskit rajoittuvat onnettomuustilanteisiin. Merkittävimmän ympäristöriskin muodostaa on suurjännitteinen muuntamoalue, jossa on potentiaalinen tulipaloriski. Aurinkovoimalan muiden laitteistojen tulipaloriski on myös mahdollinen. Alueelle rakennettavien huoltoteiden ja jo olemassa olevien kantavien teiden avulla palolaitos pääsee liikkumaan paneelialueelle mahdollisen tulipalotilanteen aikana. Tulipalon riskiä voi pienentää kameravalvonnan avulla, jolloin mahdollinen tulipalo havaitaan nopeasti. Voimalaitoksen muuntajat sisältävät öljyä, joka voi vauriotilanteessa vuotaa maaperään. Öljyvahingon

riskiä voidaan pienentää asentamalla muuntajat öljynkeräyskaukaloilla varustettuihin muuntamokoppeihin. Hankkeen jatkosuunnittelussa ja lopullisen paneelisuunnitelman valmistuttua tulee hankkeesta pyytää lausunto Pirkanmaan pelastuslaitokselta.

Alueella toimii kolme metsästysseuraa. Metsästyskäyttö estyy paneelialueella ja sen läheisyydessä kokonaan ja turvallisia ampumasektoreita on vähemmän. Hankealueet ovat pääsääntöisesti vanhoja turvealueita, eikä alueella ole jatkuvaa virkistyskäyttöä, eikä sen läpi kulje tunnettuja virkistyskäyttöä palvelevia reittejä. Hankkeen rakennusvaiheessa lähialueen liikenne ja melu lisääntyy mutta vaikutukset rajoittuvat hankealueen läheisyyteen. Toiminnan aikana melusta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia. Hankkeesta ei aiheudu merkittäviä vaikutuksia ihmisten elinoloihin ja viihtyvyyteen.

Alueen maisemakuva muuttuu turvetuotannon ja metsätalous maisemasta energiantuotannon maisemaksi, jota hallitsevat aurinkopaneelit. Maisemavaikutus on pitkäaikainen ja suurin hankkeen välittömällä vaikutusalueella mutta kaukovaikutuksia ei synny. Kokonaisuutena maisemavaikutukset jäävät vähäisiksi, koska paneelit ovat matalarakenteisia ja alue on valmiiksi voimakkaasti ihmisen muokkaamaa.

Aurinkovoima ei tuota toiminnan aikana kasvihuonekaasupäästöjä ilmakehään. Aurinkovoima on uusiutuvaa energiaa, joten hankkeella voi olla myönteisiä ilmastovaikutuksia kun se vähentää riippuvuutta fossiilisista polttoaineista. Hakemuksessa ei ole esitetty laskelmia mihin hankkeen myönteiset ilmastovaikutukset perustuvat. Turpeen kuivuessa siitä tulee hiilidioksidin päästölähde. Hankkeen jatkosuunnittelussa on suositeltavaa teettää hiilitaseselvitys, jossa todennetaan hankkeen elinkaaren aikaisia ilmastopäästöjä ja huomioidaan rakentamisen aiheuttamaa muutosta maaperän päästöissä ja nieluissa. Jatkosuunnittelussa tulee kiinnittää huomiota ilmastohaittoja lieventävien keinojen tunnistamiseen ja käyttöönottamiseen.

Hankkeella ei todennäköisesti ole merkittäviä vaikutuksia arkeologisen kulttuuriperintöön. Suunnittelualueelta ei tunneta kiinteitä muinaisjäännöksiä eikä muita kulttuuriperintökohteita. Vaikutuksia voidaan ehkäistä jatkosuunnittelussa toteuttamalla aurinkovoimala-alueiden ja niihin liittyen rakennettavien sähkönsiirtolinjojen sekä uusien huoltoteiden arkeologinen inventointi.

Hakemuksessa on tunnistettu riittävällä tasolla muut alueella kehitteillä olevat hankkeet ja erityisesti lähellä oleva Takakangas-Pihlajaharjun tuulivoimahanke. Yhteisvaikutuksia on kuvattu mutta, niiden arviointia vaikeuttaa puuttuva tieto Pirttijärven aurinkovoimahankeen sähkönsiirron vaikutuksista. Huomionarvoista on todeta, että Takakangas-Pihlajaharjun hankkeessa sähkönsiirron vaikutukset arvioitiin osin kohtalaisen kielteisiksi ihmisten elinoloihin, viihtyvyyteen ja Natura-2000 alueisiin. Jatkosuunnittelussa erityisesti sähkönsiirron osalta tulee tehdä yhteistyötä alueen muiden uusiutuvan energian hankkeiden kanssa ja suunnitella voimajohdot niin, ettei merkittäviä yhteisvaikutuksia synny.

Kokonaisuutena arvioiden ELY-keskus katsoo, että aurinkovoimalahankkeen toteuttamisesta ei ole odotettavissa sellaisia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka edellyttäisivät YVA-menettelyn soveltamista hankkeeseen. Hankealue on valmiiksi voimakkaasti ihmisen muokkaamaa ja herkkyydeltään pieni. Haitallisia vaikutuksia hankealueen ulkopuolisiin herkkiin kohteisiin voidaan lieventää ja ehkäistä tehokkaasti huolellisella suunnittelulla. Kynnys YVA-menettelyn soveltamista yksittäistapauksessa koskevan päätöksentekomenettelyn (YVA-lain 11–13 §:t) vireille ottamiseksi ei ylity.

YVA-menettelyn tarve tulee arvioida uudelleen mikäli hanke olennaisesti muuttuu tarveharkintahakemuksessa esitetystä hankesuunnitelmasta, hankealue laajenee tai voimajohtolinjavaihtoehtoissa tapahtuu olennaisia muutoksia.

Aurinkopuiston sijoittuminen ratkaistaan maankäytön suunnittelun yhteydessä. Hankesuunnitelma ja suunnittelutarveratkaisun käsittely on käynnistynyt vuoden 2024 aikana, jolloin hankkeeseen voidaan soveltaa maankäyttö- ja rakennuslakia (MRL). Suunnittelutarveratkaisun osalta MRL 137 §:n mukaiset edellytykset tulee täytyä ja hankkeen osalta tulee laatia riittävä vaikutusten arviointi. Pirkanmaan ELY-keskus katsoo, että ensisijainen sijoittamisen suunnitteluinstrumentti olisi kaavoitus ja kannustaa hanketoimijaa ja kuntaa pohtimaan kaavavaihtoehtoa. Suunnittelun sijoittuessa alueelle, jonne on tunnistettavissa myös muuta maankäytön painetta, on kaava aina ensisijainen ratkaisu.

Hankkeesta vastaavan selvilläolovelvollisuus

Hankkeesta vastaavan on sen lisäksi, mitä erikseen säädetään, oltava riittävästi selvillä hankkeensa ympäristövaikutuksista siinä laajuudessa kuin kohtuudella voidaan edellyttää (YVA-laki 31 §).

Sovelletut säännökset

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (YVA-laki 252/2017): 3, 11, 13, 31 ja 37 § sekä liitteet 1 ja 2.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun valtioneuvoston asetuksen (277/2017) 1 §.

Muutoksenhaku

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen (YVA-laki 37 §:n 1 mom.). Valitusosoitus päätöksen liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Se, jolla on oikeus hakea muutosta hanketta koskevaan lupapäätökseen, saa kuitenkin hakea muutosta päätökseen, jolla on katsottu, ettei ympäristövaikutusten arviointimenettely ole tarpeen, samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta lupapäätöksestä valitetaan (YVA-laki 37 §:n 2 mom.).

Päätöksestä tiedottaminen

Tämä päätös lähetetään sähköisesti hankkeesta vastaavalle ja tiedoksi lausunnonantajille. Pirkanmaan ELY-keskus antaa päätöksen tiedoksi myös julkisella kuulutuksella. Kuulutus ja päätös ovat nähtävillä ELY-keskuksen verkkosivuilla www.ely-keskus.fi/pirkanmaa ja ilmoitus kuulutuksesta julkaistaan hankealueen kunnan verkkosivuilla. Päätös julkaistaan sähköisesti ympäristöhallinnon yhteisessä verkkopalvelussa YVA-päätökset – Pirkanmaa (ymparisto.fi).

Asiakirjan hyväksyminen

Tämä asiakirja on hyväksytty viraston sähköisessä asianhallintajärjestelmässä. Asia on käsitelty Pirkanmaan ELY-keskuksen ympäristö ja luonnonvarat- vastuualueen luontoyksikössä. Lausunnon on esitellyt ylitarkastaja Marcus Nykopp ja ratkaissut lakimies Riina Arffman.

Liitteet

Liite 1. Valitusosoitus (hankkeesta vastaavalle)

Jakelu

Isosuon energia Oy

Tiedoksi

Parkanon kaupunki
Metsähallitus
Pirkanmaan liitto
Pirkanmaan maakuntamuseo
Varsinais-Suomen ELY-keskus

Tämä asiakirja PIRELY/387/2025 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument PIRELY/387/2025 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Nykopp Marcus 07.03.2025 11:21

Ratkaisija Arffman Riina 07.03.2025 11:22